

Η νέα οικουμένη

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΣ, Περί Ἀλεξάνδρου τύχης καὶ ἀρετῆς, 6 329A-D

Καὶ μὴν

ἢ πολὺ θαυμαζομένη πολιτεία τοῦ Ζήνωνος
καταβαλομένου τὴν αἵρεσιν Στωικῶν
εἰς ἓν τοῦτο συντείνει κεφάλαιον,
ἵνα μὴ οἰκῶμεν ἕκαστοι διωρισμένοι
κατὰ πόλεις μηδὲ δήμους

ἰδίους δικαίους,

ἀλλὰ ἡγώμεθα πάντας ἀνθρώπους

δημότας καὶ πολίτας,

εἷς δὲ βίος **ἦ**

καὶ κόσμος,

ὥσπερ ἀγέλης συννόμου νόμῳ

κοινῷ συντρεφομένης.

Τοῦτο Ζήνων μὲν ἔγραψεν

ἀνατυπωσάμενος ὥσπερ ὄναρ ἢ εἶδωλον
φιλοσόφου εὐνομίας καὶ πολιτείας,

Ἀλέξανδρος δὲ παρέσχεν τῷ λόγῳ τὸ ἔργον.

Οὐ γάρ, ὡς Ἀριστοτέλης συνεβούλευεν αὐτῷ,
τοῖς μὲν Ἑλλήσιν ἡγεμονικῶς τοῖς δὲ
βαρβάροις δεσποτικῶς χρώμενος, καὶ τῶν
μὲν ὡς φίλων καὶ οἰκείων ἐπιμελόμενος τοῖς
δ' ὡς ζώοις ἢ φυτοῖς προσφερόμενος,
πολέμων πολλῶν καὶ φυγῶν ἐνέπλησε καὶ
στάσεων ὑπούλων τὴν ἡγεμονίαν,

ἀλλὰ κοινὸς ἦκειν θεόθεν ἀρμοστής καὶ
διαλλακτῆς τῶν ὄλων νομίζων, οὕς τῷ λόγῳ
μὴ συνῆγε τοῖς ὅπλοις βιαζόμενος

καὶ εἰς ταῦτ' ἐπενεγκὼν τὰ πανταχόθεν,

Καὶ βέβαια

ἡ πολυθαυμασμένη Πολιτεία τοῦ Ζήνωνος,
ο οποίος θεμελίωσε τὴ σχολή των Στωικῶν,
αποβλέπει σε ἓνα κύριο σκοπὸ,
(για) **να μὴν κατοικοῦμε** χωριστὰ
οὔτε σε πόλεις οὔτε σε δήμους
[που ἔχουν θεσπίσει]
ἰδιαίτερους κανόνες δικαίου,

ἀλλὰ (για) να θεωροῦμε ὅλους τους
ἀνθρώπους

ὡς συνδημότες καὶ συμπολίτες,
καὶ να ὑπάρχει ἓνας [κοινός] τρόπος ζωῆς
καὶ μια τάξη,
ὅπως ἀκριβῶς μια ἀγέλη βόσκει καὶ τρέφεται
συλλογικὰ κάτω ἀπὸ τὴν ἐξουσία ἐνὸς κοινού
«νόμου».

Αὐτὸ ἔγραψε ὁ Ζήνωνας

πλάθοντάς το σαν ἓνα ὄνειρο ἢ μια εἰκόνα
ἐνὸς φιλοσόφου γιὰ εὐνομία καὶ πολιτεία
[=γιὰ τὴν εὐνομούμενη πολιτεία],
ὁ Ἀλέξανδρος ὅμως ἔκανε τὴ θεωρία
πράξη.

Γιατί δε γέμισε τὴ διακυβέρνησή του
με πολλοὺς πολέμους καὶ ἐξορίες καὶ
συνωμοτικὲς στάσεις,
ἀντιμετωπίζοντας τοὺς μὲν Ἕλληνες ὡς
ἡγεμόνας, τοὺς δε βαρβάρους ὡς δεσπότες,
ὅπως τὸν συμβούλευε ὁ Ἀριστοτέλης,
καὶ φροντίζοντας τοὺς μὲν πρῶτους
ὡς φίλους καὶ συγγενεῖς
ἐνὼ στοὺς ἄλλους με τὸ να συμπεριφέρεται
σαν σε ζῶα ἢ φυτὰ.

Ἀλλὰ πιστεύοντας ὅτι εἶχε ἐρθεῖ ἀπὸ τὸν θεὸ
ὡς κοινὸς διοικητῆς καὶ συμφιλιωτῆς ὄλων,
ἐξαναγκάζοντας με τὰ ὅπλα
ὅσους δὲν ἐπειθε με τὸν λόγο
καὶ συνενώνοντας σε ἓνα ἐνιαῖο σύνολο τὰ
πάντα,

ὥσπερ ἐν κρατῆρι φιλοτησίῳ μίξας
τοὺς βίους καὶ τὰ ἥθη
καὶ τοὺς γάμους καὶ τὰς διαίτας,
πατρίδα μὲν τὴν οἰκουμένην προσέταξεν
ἡγεῖσθαι πάντας,
ἀκρόπολιν δὲ καὶ φρουρὰν τὸ στρατόπεδον,

συγγενεῖς δὲ τοὺς ἀγαθοὺς, ἄλλοφύλους δὲ
τοὺς πονηροὺς·

[προσέταξεν] τὸ δ' Ἑλληνικὸν καὶ βαρβαρικὸν
μὴ διορίζειν χλαμύδι μηδὲ πέλτη μηδ' ἀκινάχη
μηδὲ κἀνδύι,

ἀλλὰ τεκμαίρεσθαι τὸ μὲν Ἑλληνικὸν ἀρετῇ
τὸ δὲ βαρβαρικὸν κακίᾳ,
κοινὰς δ' ἐσθῆτας ἡγεῖσθαι
καὶ τραπέζας καὶ γάμους
καὶ διαίτας,
δι' αἵματος καὶ τέκνων ἀνακεραυνωμένους.

σα νὰ εἶχε αναμείξει σ' ἓναν κρατῆρα φιλίας
τις ζωές καὶ τὰ ἥθη καὶ τοὺς γάμους καὶ τις
συνήθειες,
διέταξε δε νὰ θεωροῦν ὅλοι γιὰ πατρίδα τὴν
οἰκουμένην,
γιὰ ἀκρόπολη καὶ φρουρά [νὰ θεωροῦν] τὸ
στρατόπεδο,

ἐνῶ γιὰ συγγενεῖς τοὺς ἐνᾶρετους καὶ γιὰ
ξένους τοὺς κακοὺς·

καὶ [διέταξε] τὸν Ἕλληνα καὶ τὸν βάρβαρο νὰ
μὴ τὸν ξεχωρίζει οὔτε ἡ χλαμύδα οὔτε ἡ
ασπίδα οὔτε τὸ περσικὸ ξίφος οὔτε ὁ μανδύας,

ἀλλὰ νὰ συμπεραίνουν ὅτι κάποιος εἶναι
Ἕλληνας ἀπὸ τὴν ἀρετὴν
καὶ βάρβαρος ἀπὸ τὴν κακίαν,
καὶ νὰ ἔχουν κοινὲς ἀντιλήψεις γιὰ τὰ ρούχα
καὶ τὰ φαγητὰ καὶ τοὺς γάμους
καὶ τὸν τρόπο ζωῆς,
καθὼς θὰ ἔχουν ἀναμειχθεῖ με κοινὸ αἷμα καὶ
παιδιά.

ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΑ ΚΑΙ ΟΜΟΡΡΙΖΑ ΣΤΗ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Θαυμαζομένη< θαυμάζω: θαύμα, θαυμασμός, θαυμάσιος, θαυμαστής, θαυμαστικός,
θαυμαστός, θαυματουργός, θαυματοποιός κ.ά

Καταβαλομένου< κατά+ βάλλω: (θέματα: βαλ-, βολ-, βελ-, βλη-) βαλβίδα, βαλτός, βαλλίστρα,
βαλλιστικός, περιβάλλον, βόλι, βολίδα, βολιδοσκοπήση, βολικός, βόλος, -βολος (διάβολος,
δισκοβόλος, ευμετάβολος, κεραινοβόλος, σπινθηροβόλος, σύμβολο, εμβόλιμος, έμβολο,
παράβολο υποβολιμαίος κ. ά.), -βολή (αναβολή, προβολή, καταβολή κ.ά), περιβόλι, εμβόλιο,
αμφιβολία, σφαιροβολία, γυροβολιά, καταβολάδα, αναβολέας, προβολέας, λιθοβολισμός,
πυροβολισμός, βέλος, βελόνα, βελόνι, βεληνικές, βλήμα, έμβλημα, πρόβλημα, -βλητος
(διαβλητός, αδιάβλητος, απόβλητος, απρόσβλητος, μεταβλητός, ανυπέμβλητος, πανικόβλητος
κ.ά.), -βλητικός (αναβλητικός, επιβλητικός, προσβλητικός κ.ά.), καταβεβλημένος,
προσβεβλημένος κ.ά

Συντείνει < τείνω: (θέματα: τα-, τεν-, ταν-, τον-) τάση, ανάταση, διάταση, παράταση,
επέκταση, παρατατικός, υπερτασικός, τόνος, τονικότητα, τονισμός, τόνωση, άτονος, ημιτόνιο,
συντονισμός, ατενής, τένοντας, ταινία, εκτενής, ενατένιση κ.ά

Οικωμεν< οικω: οικία, οίκημα, οικιακός, οικισμός, οικιστής, οικεῖος, οικειότητα, οικουμένη,
ένοικος, οικογένεια, οικονομία κ.ά

Διωρισμένοι< διορίζω: όριο, ορισμός, καθορισμός, αοριστία, ενορία, εξορία, διορία,
ορίζοντας, οριακός, οριστικός, οριοθετώ κ.ά

Ηγώμεθα <ηγούμαι: ηγεμόνας, ηγεμονία, εισηγητής, εισήγηση, ηγέτης, ηγεσία, αφηγητής, αφήγημα, διήγημα, εξηγώ, εξήγηση ανεκδιήγητος κ.ά.

Είμι: οντότητα, ουσία, ουσιώδης, εξόντωση, αυτούσιος, απουσία, παρουσία, εξουσιοδότηση, αυτεξούσιος, ετυμολογία, ετυμολογία, εσθλός κ.ά.

Συντρεφομένης < συν+τρέφω: τροφή, τρόφιμο, τροφικός, θρέψη, θρέμμα, ανατροφή, διατροφή, ατροφία, σύντροφος, υπερτροφής, υπότροφος, ζωοτρόφος, ανατροφοδότηση κ.ά.

Έγραψεν < γράφω: γραφέας, γραφικός, γραφείο, γραφή, γραφίδα, γραφίστας, γραπτός, γράμμα, γραμματικός, γραμμή, γραμμάριο, γραμματέας, γραμματεία, γραμμικότητα κ.ά.

Ανατυπώμενος < ανά+ τυπώ: τύπος, τυπικός, τυπικότητα, τύπωμα, άτυπος, αποτύπωμα, ανατύπωση, διατύπωση, εντυπωσιακός, πρότυπο, παράτυπος, πανομοιότυπος, στερεότυπος, πρωτότυπος, τυπογραφία κ.ά.

Συνεβούλευσεν < συν+ βουλεύω: βούλευμα, βουλευτής, βουλευτικός, βουλευτήριο, διαβούλευση, συμβουλή, συμβούλιο, κοινοβούλιο, ευρωκοινοβούλιο κ.ά.

Χρώμενος < χρωμαι: χρώμα, χρηματισμός, χρήσιμος, χρήστης, χρηστός, αχρείος, άχρηστος, αχρηστία, απόχρωση, χρώμα, εύχρηστος, ευχρηστία, δύσχρηστος, φιλοχρήματος κ.ά.

Επιμελόμενος < επιμέλομαι/ επιμελούμαι: επιμελής, επιμελητής, επιμέλεια, επιμελητήριο, επιμελητείο κ.ά.

Προσφερόμενος, συνενεγκών < προς/συν +φέρω: (θέματα: φερ-, φορ-, φαρ-, φωρ-, φρ-, οι-, ενεκ-) φερνή, φέρσιμο, φέρετρο, φερέφωνο, φερτός, φερώνυμος, φορά, φόρα, φόρεμα, φόρος, φορτίο, φορτηγό, κατήφορος, φορείο, φορέας, αμφορέας, τραυματιοφορέας, ασθενοφόρο, λεωφόρος, διαφορά, μεταφορά, συμπεριφορά, αδιάφορος, σύμφορος, υδροφόρος, φορτίο, φαρέτρα, φωρά (=κλοπή), φωριαμός, αυτόφωρος, κατάφωρος, δίφρος, οισοφάγος, διένεξη, διηνεκής (=συνεχής), το διηνεκές.

Φυγών < φεύγω: (θέματα: φευγ-, φυγ-) φυγάζ, φυγή, φευγιά, καταφύγιο, υπεκφυγή, πρόσφυγας, φυγομαχία, φυγόδικος, φυγόστρατος, φυγόκεντρος, φυγόπονος, φυγομαχία, φευγάτος, φευγαλέος, αναπόφευκτος, άφευκτος κ.ά.

Ενέπλησε <εν+ πίμπλημι: πλήρης, πλήρωμα, πληρωμή, πλήθος, πληθυντικός, πληθυσμός, πληθώρα, πληθωρισμός, πλησμονή, πλημμύρα, πλημμυρίδα, άπληστος, απληστία, πλούτος, άπλετος, έμπλεως (=πλήρης).

Νομίζων <νομίζω: νόμος, νομός, νομάς, νόμισμα, αστυνόμος, τροχονόμος, ανομία νομάρχης, νομοσχέδιο, νομοδιδάσκαλος, νομοτέλεια κ.ά.

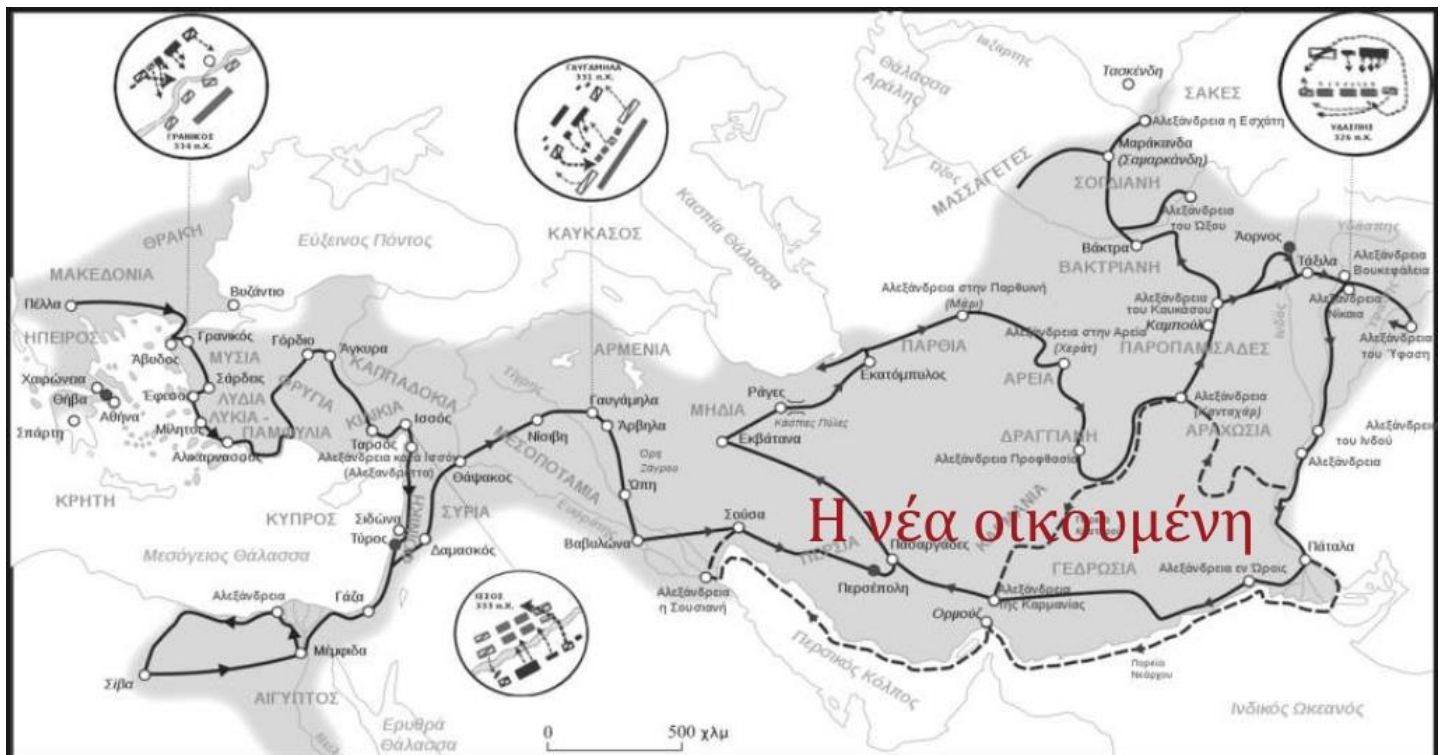
Συνήγε< συν+ άγω: αγωγή (αναγωγή, διαγωγή, καταγωγή κ.τ.ό.), αγωγός, (παραγωγός, παιδαγωγός) άγημα, αγρός, αγρότης, άξονας, ακτίνα, αγώνας, αγέλη, αγελάδα, άμαξα, αξία, άξιος, αξίωμα, αξιωματικός, παρείσακτος, -ηγός (οδηγός, στρατηγός, αρχηγός, κυνηγός, χορηγός), -αγός (λοχαγός, ξεναγός), δημαγωγός, χειραγωγήτος κ.ά.

Βιαζόμενος <βιάζομαι: βία, βιασμός, βιασύνη, βιαστικός, βίαιος, παραβίαση, εκβιασμός, απαράβιαστος, βιαιοπραγία κ.ά.

Μείζας < μείγνυμι: (θέματα: μειγ-, μιγ-) **μείγμα, μείξη, μείκτης, μεικτός, μιγάς, μιγαδικός, ανάμειξη, επιμειξία, σμίξιμο, αμιγής, συμμιγής, αιμομιξία κ.ά.**

Τεκμαίρεσθαι < τεκμαίρομαι: τεκμήριο, τεκμηρίωση, τεκμαρτός, ατεκμηρίωτος κ.ά

Ανακερναννυμένους < ανά + κεράννυμι: (θέματα: κερα-, κρα-, κερασ-) **κράση, κράμα, κρασί, κρατήρας, κέρασμα, κεραστής, ακέραιος, ακεραιότητα, άκρatos, εύκρatos, κρασοπατέρας κ.ά.**

1. Η κριτική στάση του Ζήνωνα απέναντι στην πόλη-κράτος.
2. Η Πολιτεία του Ζήνωνα και η Πολιτεία του Χρυσίππου.
3. Η αυτοκρατορία του Μεγάλου Αλεξάνδρου είναι η ιδανική Πολιτεία του Ζήνωνα (των Στωικών);